

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_20_PRAZSKA_DOMOVNI_ZNAMENI		
Název materiálu:	Pražská domovní znamení		
Předmět:	ČESKÝ JAZYK - ČTENÍ	Ročník:	3.
Časová dotace:	45 min.	Datum ověření:	24. 10. 2012
Jméno autora:	Mgr. Ludmila Šírová		
Klíčová slova:	Práce s textem, práce ve dvojici, kladení otázek		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák se aktivně zapojuje do procesu čtení. Žák formuluje odpovědi. Žák si zdokonaluje čtenářské dovednosti.		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Komunikativní Sociálně personální		
Anotace, metodický list:	Příprava na vyučovací hodinu rozvíjející čtenářskou gramotnost s využitím schématu E-U-R. V hodině jsou využity aktivizační metody pro práci s textem.		
Použité zdroje:	Čítanka pro 3. ročník základní školy. KRUPÁROVÁ, Martina, NOVÁKOVÁ Petra. Brno : DIDAKTIS 2004. Pražská domovní znamení. s. 136-138. ISBN 80-7358-000-4. s. 136-138.		

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EVOKACE:

Brainstorming – po dobu dvou minut žáci chrlí nápady, postřehy, slova k otázce:

Co si myslíš, že jsou domovní znamení?

Učitel vše zapisuje na tabuli.

Následuje čtení ukázky.

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU:

Čtení textu s předem danými otázkami. Před přečtením textu si každý sám zkusí na dané otázky odpovědět (odpovědi si poznamená do tabulky). Poté sdílí odpovědi ve dvojici. Následuje čtení textu a hledání odpovědí.

Otázka	Moje odpověď	Odpověď z textu
<i>Proč vznikla domovní znamení?</i>		
<i>Jak si myslíš, že mohla být domovní znamení ztvárněna?</i>		
<i>Jaké motivy znamení byly nejoblíbenější?</i>		
<i>Zkus popsat, jak mohlo podle pověsti vzniknout domovní znamení U ČERNÉHO KOHOUTA.</i>		

REFLEXE:

Zkuste si vymyslet a ztvárnit domovní znamení, které byste chtěli mít.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pražská domovní znamení

Miloš V. Kratochvíl

O Praze je víc pověstí, než kolik má věží - a říká se jí stověžatá. Ale protože by na vypsání pražských pověstí nestačily ani dvě tlusté knihy, tak si z nich vybereme jen některé, které se týkají domovních znamení.

Co to domovní znamení byla? To v dobách, kdy nebyly domy očíslovány, jak je tomu dnes, označovaly se různými znameními, podle kterých se pak také jmenovaly. Tak se říkalo: dům U Zlaté váhy, dům U Hroznu, U Železných dveří a tak podobně. Některá taková znamení byla pak na domech vymalována na omítce obvykle nad vchodem do domu, jiná udělal sochař a zase jiná byla zhotovena ze železa nebo z plechu a zavěšena nad chodníkem.

V Praze bylo nejoblíbenější znamení beránka - snad mělo toto mírné zvířátko zajistit domu klid a pohodu. Dalším oblíbeným domovním znaméním byla hvězda - zase různobarevná - a hrozen. Ten snad proto, že naši předkové dobře rozuměli vínu.

Ale byla kupodivu i znamení zlověstná a pochmurná, třeba umrlčí hlava, bílá čelist, nebo dokonce smrt. A pochopitelně se právě o původu takových znamení zrodilo nejvíce pověstí. Ale nač si kazit náladu jejich vyprávěním, leda že by - leda že byste se naschvál chtěli trochu bát. Ono se stává, že někdy člověka docela baví dát se trochu vystrašit, ovšem když je přítom v bezpečí a nic se mu nemůže stát.

Pro takový případ se můžeme podívat, proč se staroměstskému domu č. 407/12 v Rytířské ulici začalo říkat U Černého kohouta, což se dostalo i do jeho domovního znamení.

V tom domě bydlel v druhé polovici 18. století muž tak zámožný, že se mohl rovnat leckterému šlechtici. Obýval několik pokojů, vybavených krásným nábytkem, na stěnách visely vzácné obrazy a koberce pokrývaly parketové podlahy. A poněvadž nebyl pražský rodák, do města se přistěhoval, nikdo nevěděl, odkud se to jeho bohatství vzalo; no a jak už si lidé rádi vymýšlejí, co nevědí, začalo se o milém pánovi šuškat, kdo ví, z jakého pramene jeho peníze pocházejí, jestli si je třeba nepřičaroval a není-li vlastně kouzelník. To ovšem lidem nevadilo vždycky velmi ochotně přijímat pozvání na hostiny a večírky, kterými pán domu nikterak neskrblil.

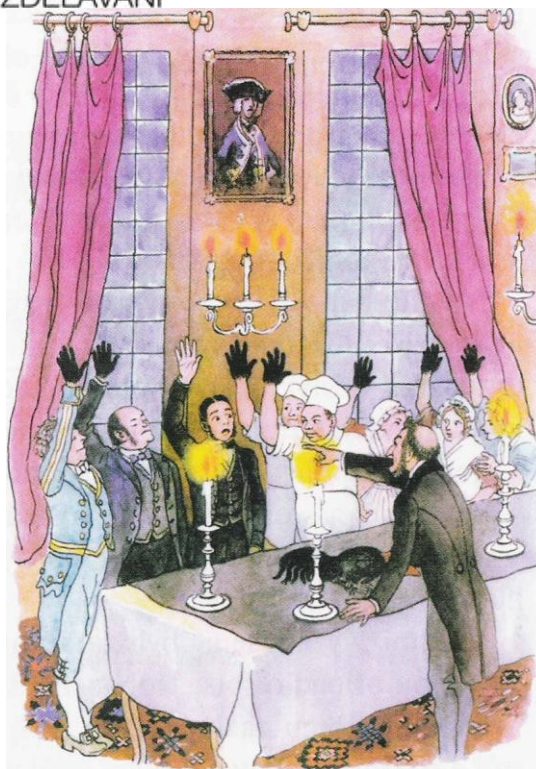
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jednou se však stalo, že při prostírání stolu zjistil vrchní komorník, že chybí šest stříbrných příborů. Nepomohlo usilovné hledání ani vyptávání u kuchařů, číšníků, služebných, příbory byly pryč, jako by je země pohltila. A přece ještě včera, když služebné uklízely pod dozorem komorníka stůl po skončené hostině, tak byly příbory ještě všechny!

A co horšího: za hodinu se měli dostavit první hosté, pozvaní k večeři.

Když vrchní komorník ohlásil pánovi bezvýslednost dosavadního pátrání, svolal pán domu veškeré služebnictvo i s domovníkem a vrátným a řekl:

"Od včerejší hostiny nikdo nevstoupil do domu.

Nerad to říkám, ale příbory musel vzít někdo z vás. Jestli se teď viník sám přihlásí, slibuji, že mu odpustím. Bude sice muset odejít z mých služeb, ale nijak ho nepotrestám." Komorník a kuchaři, služky a služtičky, domovník a vrátný. Všichni mlčeli, jeden se po druhém podezíravě koukal, ale nikdo nevykročil z řady a nepřihlásil se.

"Myslel jsem, že to takhle dopadne," pokračoval pán domu. "A tak, když to nešlo po dobrém, půjde to po zlém. Pravdu se stejně dovím, a víte jak? Po Praze se prý o mně říká, že znám kouzla a čáry. A nevím, nevím, jestli se tahle pověst neroznesla od vás. Když tedy mám být kouzelník, tak to zkusím po kouzelnicku - Teď se rozejděte, ale až vás za chvíli zavolám, tak ať jste tady a žádný nechybí!"

Co tu bylo dohadů, zapřísahání, šuškáání. Konečně se znovu otevřely dveře a v nich stanul pán domu, který teď přikázal, aby všichni vešli. Sál byl však k nepoznání: závěsy v oknech byly zataženy, jen v koutě blikala jediná svíčka v jediném svícnu. Její slabé světlo však stačilo, aby

se ze tmy vynořil stůl v nezřetelných obrysech, tentokrát pokrytý černým sukem, a na stole uprostřed ležel velký černý kohout; ležel na boku, jeho nohy byly svázaný a přes hlavu měl nataženou červenou kapuci.

"Teď přistoupí každý z vás, jeden po druhém, ke stolu a položí pravou dlaň na kohouta. Až se ho dotkne ten, kdo příbory ukradl, kohout to prozradí. Jak, to vám neřeknu."

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na tuto pánovu výzvu vykročil první - byl to vrchní komorník – a chvějící se rukou dotkl se kohouta. Pak šel za ním druhý a třetí - pak čtvrtá - pátá - šestý, rozčilení, nejistí, jednak proto, že celý obřad dělal poněkud strašidelný dojem, jednak napadalo skoro každého, jestli je opravdu kohout tak spolehlivý, aby se náhodou nespletl a neoznačil nevinného.

Konečně přistoupil ke stolu poslední, dotkl se kohouta, ustoupil a – nic. Vůbec nic se nestalo. Kohout stále ležel nepohnutě uprostřed stolu. Ani hlásek nevydal.

Všichni "vyzkoušení" byli zaraženi, někdo rozpačitě pokašlal, jiným to najednou připadlo spíše trochu směšné a stěží zadrželi úsměv.

Jen pán domu zachoval klid. Pak přistoupil ke svícnu, postavil ho na stůl a rozžal všechny zbývající svíčky.

"A nyní všichni zvedněte pravou ruku!"

Na pánův povel to všichni učinili.

A hle: pravice všech byly černé, jen pravá dlaň jednoho mladého číšníka byla bílá. Na něj také pánův ukazovák teď ukázal:

"Tys to byl, kdo jsi vzal příbory! Mé "kouzlo" bylo totiž v tom, že jsem posypal kohouta sazemi. Všichni, kdo měli čisté svědomí, tak se ho dotkl. Jen zloděj se bál, že ho kohout prozradí, a proto dotyk jen předstíral, a tase sám usvědčil."

A tato pověst dala pak jméno domu i jeho domovnímu znamení U ČERNÉHO KOHOUTA.

(Báje a pověsti z Čech, zkráceno)